

ARVO UUSTALU
arvo.uustalu@ohtuleht.ee

„Minu tutvusringkonnas ei ole ühtegi inimest, kes jookseb nüüd poodi televiisorit ostma. Eesti inimesel on ikka piisavalt mõistust, et tulevikku vaadata,“ arvab valgalanna Ulvi.

Koalitsiooni seast on korduvalt kostnud hoiatavaid hääli, et Eesti rahvas ei ole küllalt tark, et pensioni teise samba investeeringute üle ise otsustada. Valgas kinnitasid aga kõik selle omanikud, et nad ei hakka kogunenud raha eest uut autot või televiisorit ostma.

Summa pole nii suur, et tekiks dilemma

Möödunud aastal oli keskmine brutopalk kõige väiksem Hiiumaal, kus teeniti maksudeta täistööajaga ametis olles keskmiselt 995 eurot kuus. Tagantpoolt teisel kohal oli Valgamaa 1058 euroga. Võrdluseks: Tallinnas saadi täistööaja eest keskmiselt 1545 eurot. Suurem kiusatus raha teisest sambast välja võtta on ilmselt neil, kel seda napib. 50. eluaastate algusse jõudnud Ulvi kinnitab, et teda ei pane sammast lõpetama suurem remont ega ka muud võimalikud väljaminekud. „Ma ei tea ka oma tutvusringkonnas kedagi, kes tahab raha välja võtta. See annab kasvõi mingigi kindlustunde tulevikuks. Keegi ei tea ju seda, kui suur see tavapension hakkab olema,“ räägib ta. Ulvi lisab, et enda tulevikku peab kindlustama, ent kui peakski häda käes olema, eks siis aitavad lapsed.

Ka Ester maksab teise sambasse raha edasi. „Seal ikka korjab raha. Iga kuu palgast makstav summa on minu jaoks üsna suur, aga see summa ei ole ka nii suur, et tekiks dilemma, et seda kulutada tahaks.“ Sama meelt on peagi 40aastaseks saav Anne. „Selle raha jõuan praegu teise sambasse ära panna. Seda sööb küll inflatsioon, aga kui ma tööl ei käi ja olen pensionil, siis on ka kümme eurot pensilisa minu jaoks suur raha,“ tunnistab ta.

Populaarne on hoopis kolmas samm

60. eluaastale lähenev Tatjana nendib, et Valgamaal on palju neid, kel ei ole teist ega kolmandat sammast ning kes teenivad oma igapäevase leivamarja- ja seenemetsades. Üsna palju oli piirilinnas ka neid, kes ütlesid, et nad käivad küll täiskohaga tööl, kuid sambaid neil ei ole. Üllatav oli siiski see, et küsitletute seas oli lausa kolm

KONSERVATIIVNE VALGA:

Piirilinna elanikud ei kiirusta teise samba raha välja võtma.

ARVESTAB TULEVIKUGA: Ulvi ütleb, et inimestel jagub nii palju tarkust, et oma pensionipõlve kindlustada.

KAHTLUST POLE: Estril pole isegi tekkinud dilemmat, kas hakata tulevikku arvelt kulutama või mitte.

EI PEA VÕTMA: Anti leiab, et keskmisel Eesti inimesel ei ole põhjust teist sammast lõpetada.

VABADUS OTSUTADA: Katrin nendib, et küllap on ka neid, kes raha välja võtavad, kuid see on nende vaba otsus.

Mandri-Eesti palgavaeseima maakonna rahvas ei kiirusta teise samba raha välja võtma

inimest, kes tunnistasid, et neil ei ole teist sammast, küll aga kolmas. Keskealine naine ütles Ohtulehe, et ta oli küllalt tark, et teist sammast mitte teha ja tema nõuannet võttis kuulda ka abikaasa.

Ka 51aastane Anti kinnitab, et ta ei puutu sammast. „Ei ole isegi mingit kiusatust. Mis asi see küll olema peaks, mille pärast peaks loobuma kindlustun-

dest tulevikus?“ 40. eluaasta künnise ületanud Katrin ei ole aga eestimaalaste rahateadlikkusest nii heal arvamusel. „Kindlasti on küllalt ka neid, kes võtavad raha välja ja lähevad televiisorit või paremat autot ostma. Ja see ei sõltu sellest, kas inimene on rikas või vaene. Mõni võib ka 10 000 eurot kuus teenida ja poole kuu peal on raha otsas. Aga otsus teine sam-

mas vabaks lasta on õige. Vabas ühiskonnas peab olema valikuvabadus. Kui keegi ei suuda oma tulevikku planeerida, siis on see tema enda mure,“ arvab ta.

Valga lähistel elav pereisa Janek ei võta samuti sambaraha välja. Samas teeks ta aga seda kõhklemata, kui peaks kiirleenu maksimisega hätta jääma. „Igal juhul annab sammas kind-

lustunde, et kui häda on tõeliselt käes, saab kogunenud raha käiku lasta. Minu teada jäi üks Valga pere kiirleanud pärast kodust ilma. Paraku ei olnud neil sellist rahapuhvrit,“ nendib ta. Rahandusministeeriumi ametel on teise sambaga liitunud umbes 760 000 inimest. Tööealisi võimalikke liitujaid on ministeeriumi teatel kuni 100 000.

„Eesti toetab kõikides ELi liikmesriikides iga-aastase ülemineku suve- ja talveajale lõpetamist,“ ütleb Laaster. „Eesti on seisukohal, et ajavööndi valimine peab jääma liikmesriigi pädevusse.“

Viimane võib jällegi tekitada ütlernist lähemate naabrite vahel, sest soomlased eelistavad selgelt talveaega ja proovivad nii hoopis Rootsiga ühte aega saada. Lätlastele ja leedulastele sobiks samaselt Eestiga paremini suvine, seda näitas majandusministeeriumi paari aasta eest tellitud uurimus.

„Eesti eelistab kellakeeramise lõpetamisel jääda oma vööndil

KOHALIK

Kas isikustamata kõnekaardid keelatakse?

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium tahab turvakaalutlustel keelustada anonümsed kõnekaardid, sest nende kasutamisel ei ole võimalik lõppkasutajat kindlaks teha. Ministeerium toob elektroonilise side seaduse muutmise seletuskirjas välja, et suurema osa kuritegeliku suhtluse puhul kasutatakse anonüümseid kõnekaarte, kuid viimaste keelustamine ei pruugi olla parim lahendus. „Mõnes riigis (näiteks Pakistan) on ettemakstud mobiiltelefoniteenuse isikustamine reguleeritud selliselt, et inimene peab end identifitseerima sideettevõtja juures hetkel, kui ta teenuse ostab. Sellega on püütud maandada riski, et lõppkasutajat ei ole võimalik tuvastada,“ seisab seletuskirjas. **ERR**

Tallinn ei jää jõuluturuta!

Eelmise nädala lõpul andis jõuluturu korraldaja teada, et tänavaui tule Tallinna Raekoja platsil traditsioonilist kauplemist. Kuid nüüd otsustas linn, et jõulumeeleolu tuleb tekitada kõikjale linnas.

„Linn on välja töötamas jõuluajaks laiemat kontseptsiooni ja kultuuriprogrammi. Nii ei piirdu jõulueaja tegevused ainult Raekoja platsil asuva jõuluturuga, sest jõulud ei tähenda ainult kauplemist,“ sõnas linnaepa Mihhail Kõlvart. „Loomes jõulumeeolu linnas laiemalt ehk mitte üksnes vanalinnas, vaid ka linnaosades.“ **TRIINU LAAN**

Viina joonud nooruk sai kohtus karistuse

Pärnu maakohus on mõistnud 16 tundi ühiskusalikku tööd alaealisele, kes jõi Haapsalus viadukti all viina. Väärteoprotokollil manustas ta tänavu 25. aprilli õhtul Haapsalus Lihula maantee viadukti all viina ning kuu aega hiljem Kastani tänava kõrval metsas õlut ja viina. Pärnu maakohus kohaldas noorukile mõjutusvahendina 16 tundi üldkasulikku tööd. **SIIM RANDLA**

REKLAAM

REKLAAMTEKST

Kolm põhjust, miks teie katus võib vajada remonti või põhjalikku renoveerimist

Ükski katus pole igavene, kuid õige hoolduse korral võib katus tõsise remondita pidada vastu pikad aastakümned. Katustele mõjuvad erinevad tegurid – temperatuuride järsk vaheldumine, päike, tuul ja sademed, aga ka inimtegevus. Evari Ehitus OÜ juht Rein Kala jagab kogemusi kolme põhilise põhjuse kohta, mille puhul vajab teie hoone lamekatus kindlasti remonti või renoveerimist.

Katuse remont tähendab väiksemahulist väikese osa parandamist katusest. Renoveerimine tähendab kogu olemasoleva katusepinna uuendamist ning rekonstrueerimine kogu katusekonstruktsiooni ümberehitamist. Loomulikult on alati soodsam ehitada üks kord ja korralikult, kuid teatud juhtudel on ka katuseremont omal kohal.

1. põhjus: katusekatte füüsilised vigastused

Lamekatuseid ja vajadusel hooldada vähemalt kaks korda aastas. Külml talv mõjub katusekattele kahanevalt, seevastu suvel soojaga kipub materjal paisuma. Temperatuuri muutumisega aga materjal liigub ning sellesse võivad tekkida praod. Hoolduse käigus puhastatakse katus ja vihmaveesüsteemid tuule ja lindude toodud prahist, puulehtedest, okstest ning samblast. Lisaks kontrollitakse, et katusekate ja katuseelemendid (räästad, katuseluguid, läbiviigud, varikatused ja muu) oleksid nõuetekohaselt kinnitatud.

Siiski võib juhtuda, et katust on tabanud mehaanilised vigastused – torkeaugud, keevisõbluste ja materjalide rebendid, katuse või hoone vajumisest tekkinud vigastused. Alguses võivad vigastused tunduda miniatuursed, vihmavesi ei pruugi tuppa jõuda ning omanik ei teagi oma katuse halvast seisukorrast. Kui kontrolli käigus tuvastatakse

Renoveeritud kortermajad. Foto: Ragnar Vutt

Renoveeritud kortermajade lamekatused. Fotod: OÜ Evari Ehitus fotokogust

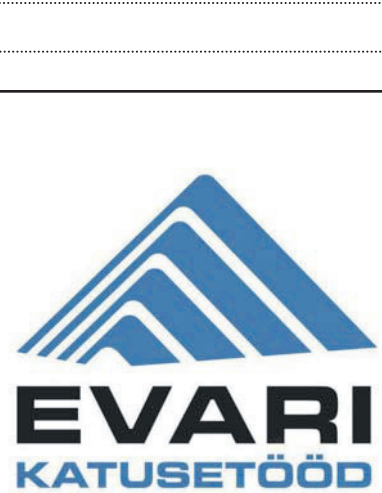
ka kõige pisemad vigastused, tuleb need kohe parandada, likvideerides esmalt kattematerjali alla või vahele tekkinud auru- või veekotid ning parandades seejärel katusekatte.

Väikesest vigastusest saab ajapikku suur ning sel juhul ei pruugi piisata enam katusekatte parandusest, vaid ees võib oodata kogu katuse ja konstruktsioonide uuendamine. Peale selle on oluline kontrolli käigus jälgida ka katusematerjalide vananemist ja vahetada välja amortiseerunud detailid, mis on samuti taskukohasem kui terve katuse korraga renoveerimine.

2. põhjus: kehv hüdroisolatsioon

Kui lamekatus ei pea kinni niiskust, katuse piirdekonstruktsioon muutub talvel tavapärastest külmemaks või piirdekonstruktsioonile tekivad hallituslagud, on viimane aeg üle vaadata katusekonstruktsioonide ja -katte olukord. Tavalise lamekatuse tüüpkonstruktsioon koosneb neljast kihist: esimene on puidust, metallist või betoonist katuse kandekonstruktsioon, teine ehituskilest, bituumenrullmaterjalist või alumineeritud materjalist aurutõke, kolmas ehitusvillast, vahtsoojustusplaatidest või kergkruusast soojustus- ja tuulutuskiht ning neljas hüdroisolatsioon ehk katuse kattekiht.

Katusekate ehitatakse enamasti kahekordsest SBS-bituumenmaterjalist, mida toodetakse väga erinevates tehastes ja väga erineva kvaliteediga. Kuigi visuaalselt vaadates ei ole materjali kvaliteet silmaga nähtav, tuleb hooliga kaaluda materjali hinna ja kvaliteedi suhet. Igal materjalil on tehases kaasas tooteleht koos materjali iseloomustavate näitajatega ning erinevatest näitajatest arusaamiseks on soovitatav kasuta-

3. põhjus: katuse alasoojustus

Enamik kortermaju Eestis on ehitatud lamekatusega, mis on teistest katuseliikudest soodsaim ja paljudel juhtudel ka ainulahenduseks. Kuna energia hind aina tõuseb ning energiatõhususest on saanud ehitusobjektide juures peamine märksõna, on mõistlik lasta üle vaadata hoone piirete, sealhulgas katuste soojustuse vastavus tänapäeva nõuetele. Paraku vajab enamik meie kortermajade katuseid lisasoojustust, sest aastatega on kütmine muutunud kallimaks. See on toonud kaasa aknavahetused soojapidavamate vastu ning vanade ventilatsiooniavade sulgemise, mille tulemusena halveneb aga korterites sisekliima ning hoonete ülemiste korruste otsmised toad ja ruumid võivad hakata nurkadest hallitama. See omakorda toob nähtavale hoonete külmasilad ehk kohad, kus soojustus ei ole piisav või polnud soojustus korralikult paigaldatud. Õnneks saab seda kõike parandada!

Lisasoojustusena kasutatakse härlilikult plaatvahtsoojustust või kõva katusevilla. Selle paksum selgub projekteerimise käigus ja sõltub paljuski olemasolevast katusest. Kortermajade katuste renoveerimisel olemasolevat vana katust tavaliselt alt ära ei võeta. Aastatega on lamekatuste soojustusmaterjalide kihid muutunud paksemaks, et tagada väiksemad soojakaod ning säästa korteriomanike soojusenergiale kuluvat raha. Eestis on üle 24 000 kolme või enama korteriga elamut, mille keskmine energiakulu aastas on 250 kW/m². Eesmärk oleks aga jõuda tasemeni 150 kWh/m² aastas.

Lamekatuste ehitamine nõuab erialaseid teadmisi ja pikaajalisi kogemusi. Kasutades oma ala professionaalide abi, hoiate kokku aega, vahendeid ja saata katusele kindla garantii!

www.evaree

Renoveeritud kortermajad. Foto: Ragnar Vutt